

četrtek, 21. junija 2007

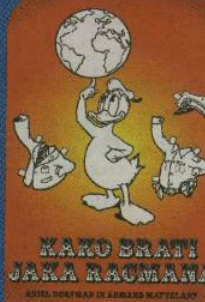
Piše:
Boris Marinković
boris.marinkovic@direkt.si

pogled
iz fotelja

Razsvetljenje do slepila

Maskino nepridobitno založništvo goji sila drzno in (ideo-
loško) kritično politiko. Poslanstvo teh entuziastičnih založ-
niških bojevnikov je gverilsko in drzno. Objavljajo namreč
knjige, ki spodbujajo razmišljanje in ponujajo resnico, ob ka-
teri drugi založniki raje onemijo. Maskine knjige bi morale
najti svoj kotiček v vsakem gospodinjstvu, seveda ne zato, da
bi lovile prah. A pri izbiri avtorskega tandema **Ariel Dorfman**
in **Armand Mattelart**, preganjanih političnih ubežnikov iz Či-
la, se zatakne.

Slednja sta se v knjigi *Kako brati Jaka Racmana* zelo obre-
menjeno lotila prihujenega prostozidar-
ja **Walta Disneyja** (v Čilu so bralci te-
ga čtiva namreč tvegali življenje), ki je
ob kokakoli in McDonaldsu eden od
največjih simbolov ohole ameriške
družbe oziroma njegovega stripov-
skega lika Jaka Racmana in njegovih
pajdašev. Brez dejstev, le s površin-
skimi interpretacijami svojevoljno ni-
zata vzroke, zakaj bi se morali odvрни
ti od Disneyjevih gumpcev. Disney
naj bi prek svojih pajacev z zlobnimi,
imperialističnimi, zahodnjaškimi su-
blimiranimi sporočili mesmeriziral
bralce, jih uročil in si jih demagoš-
ko podjarmil, oporečnike pa ugo-
nobil. Avtorja se med drugim
zgražata nad ohlapno bastardno

Nizanje predpostavk,
sovražnih interpretacij in
sugeriranje k predsodkom.

Po Disneyju so nerazviti narodi kot otroci in tako jih je treba tudi
obravnavati, če pa ne sprejmejo te definicije samih sebe, jim je treba
sleči hlače in jih temeljito našeškati. To jih bo že izučilo! Kadar se
govori o otroku/plemenitem divjaku, se v resnici misli na tretji svet.
Hegemonija, ki sva jo zaznala med otroki - odraslimi, ki prispejo s
svojo civilizacijo in tehnologijo, ter otroki - plemenitimi divjaki, ki sprej-
mejo to tujo avtoriteto in predajo svoje bogastvo, se razkrije kot natan-
čna replika razmerij med prestolnico in satelitom, med imperijem in
kolonijo, med gospodarjem in sužnjem.

demografsko strukturo račjigrajske družine. No, če
bi Disney, ki je ustregel ameriški in naši puritanski
spolni nesproščenosti, nazorneje prikazoval re-
produkcijo izmišljenih likov, pa bi ga po drugi
strani taista avtorja okrcala za seksista,
pohujšljivca in nemara tudi pedofila, saj je ve-
čina bralcev premladih, da bi se zavedalo korpo-
rativnih »grozodejstev«, ki naj bi jih utelešali ti liki.
Nadalje namigujeta o hudobiji Jaka Racmana,
saj naj bi ga fašist **Mussolini** oboževal. **Stalin** pa je simpatič-
nega **Charlieja Chaplina**, pa kaj. In tiranskega, izkorišče-
valskega strica Skopušnika, ki bi lahko bil kritika korpo-
rativnih parazitov, lahko, če ho-
čete, najdete tudi zunaj Dis-
neyjevega sveta. Vprašajte
vse razžaljene, ki garajo kot
črna živina brez statusa za-

poslitve pri slovenskih zasebnikih, tu bi se lahko avtorja šla
lov na (materializirane) čarovnice. Hecnih primerov, ki bi jih
lahko secirali drugi kritiki, mrgoli, a kljub vsemu smo lahko
veseli prve kritične knjige o stripu, pa čeprav gre za like, ki so
se udomačili tako v fašističnem kot komunističnem režimu in
bodo najverjetneje preživeli tudi kapitalističnega.

Ariel Dorfman in Armand Mat-
telart: *Kako brati Jaka Racmana*.
Ljubljana: Maska, 2007.

